

Vojna

Zapadno bojišče

Poročil s kopnega zapadnega bojišča v zadnjem času ni skoraj nobenih, ker mirujeta obe ogromni armadi vsaka v svoji neprodorni obrambni črti. Vsi dogodki zapadnega bojišča so usmerjeni na morje, kjer so na delu s potapljanjem podmornice, letala, mine in lažje križarke.

Edini omembe vreden dogodek na zapadnem bojišču je obisk angleškega kralja

Jurija VI. Pripeljal se je na križarki v Francijo in je minuli teden obiskal angleško vojaštvo v njemu določenih postojankah Maginotove linije. Angleškega kralja so spremljali častniki angleškega in francoskega generalnega štaba. Kralj je bil povsod, kamor je prispel, navdušeno sprejet in pozdravljen.

Dogodki na morju

Po zatrdilu Francozov je začela Nemčija sedanjo vojno s 60 podmornicami. Doselej jih je izgubila 40, kar znači nad polovico. V svetovni vojni je imela Nemčija zadnje leto (1918) 150 podmornic, od katerih se je posrečilo potopiti zaveznikom 12, oziroma 14%. Za dobro vpeljana podmorniško moštvo je treba tri do štiri leta vežbe. Na 40 podmornicah izgubljeno podmorniško posadko bo Nemčija težko obnavljala, zlasti še radi tega, ker ji je obširni Atlantski ocean za vežbe zaprt.

Tudi število ladij, ki jih nemške podmornice potopijo na mesec, je znatno manjše od tonaže, potopljene v svetovni vojni. Leta 1917 na primer, ko je dosegla delavnost nemških podmornic višek, so izgubili zavezniki na mesec približno 500.000 ton svojega trgovskega brodogoja. V sedanji vojni se Nemčiji ni posrečilo doseči te številke niti v treh mesecih.

Glede zavezniške pomorske zapore kažejo številke do sedaj tole sliko: V prvih desetih tednih vojne je samo Francija zaplenila 225.000 ton blaga, namenjenega v Nemčijo, kar odgovarja 146 vlakom po 50 vagonov. Med zaplenjenim blagom je bilo nad 100.000 ton industrijskih surovin ter 35.000 ton tekočega goriva. Anglija je v prvih treh mesecih vojne zaplenila celo 463.000 ton v Nemčijo namenjenega blaga, med katerim je bilo 100.000 ton tekočega goriva. Po teh številkah sodeč, je škoda od sedanje pomorske vojne dosti večja na nemški strani kakor pa na strani zaveznikov, zlasti če se upošteva, da se je število nemških podmornic zmanjšalo več kot za polovico.

Nemški letalski napadi na angleško vojno brodogoja niso rodili tistega uspeha, kakršnega se je Nemčija nadejala.

Finsko bojišče

Za boljše in pregledno razumevanje vojnih dogodkov ob mejah Finske objavljamo tokrat zemljevid Finske, na katerem je označen ruski vpad s puščicami na suhem in po morju.

Trojni napad po suhem

Sovjetska armada se je lotila male Finske na kopnem s treh strani v zavesti, da ji bo uspel bliskoviti vojni pohod po zgledu motoriziranih nemških oddelkov na Poljskem.

Najhujši sovjetski sunek je bil iz Leningrada v smeri proti finski Mannerheimovi obrambni črti med velikim Ladoga jezerom ter Finskim zalivom (te utrdbe na zemljevidu niso označene). V tej smeri Rusi še daleč niso dosegli finskih utrdb, ker so zaustavili Finci na gozdnatem ozemlju Ruse, brž ko so se pojavili.

Drugi vdor ruske pehote je bil izvršen severno od Ladoga jezera v pokrajini Salmi s ciljem, da bi prišli Rusi Mannerheimovi črti z več divizijami za hrbet. Tukaj so se spustili v napad ruski motorizirani oddelki, ki so pa bili poraženi, ker so zašli tanki na finske mine in v naprej pripravljene pasti, v katerih so obtičali. Po gozdovih pokrajine Salmi so Finci poleg tankov zajeli 1500 vojakov.

Finsko uradno poročilo pravi, da je bilo v Kareliji severno od Ladoškega jezera po tridnevni bojih zajetih 64 ruskih tankov in je samo v enem spopadu obležalo 2000 sovjetskih vojakov. V neki drugi bitki, v katero je poseglo 10 ruskih tankov, jih je bilo osem uničenih. Ruski ujetniki na tem področju so izjavili, da so pod orožjem komaj tri mesece in so se vežbali za fronto en mesec.

Tretji napad na suhem in z zelo močnimi sovjetskimi četami je bil organiziran od severne strani, kjer posedajo Finci pristanišče Petsamo. Te luke sta se lotili posebni ruski armadi iz Karelijske morske ožine in čisto od severa z rusko lukso Murmansk kot izhodiščem. Rusi so se že bili polastili Petsama, a so ga morali zopet zapustiti z velikimi izgubami, katere jim je povzročila junaška finska pehota ter letalstvo, ki je že uspešno bombardiralo omenjeno sovjetsko lukso Murmansk ter njegovo letališče in uničilo pri tem 60 sovjetskih letal.

Južno od Petsame je svetovno znani finski rudnik za pridobivanje nikla po okolici naselbine Salmijaewi. Tam imajo Finci za Petsamo že drugo obrambno črto.

Pristanišče Petsamo je prvotno branilo in Rusom iztrgalo neznatno število Fin-

cev, katerim je bil v minulem tednu poslan na pomoč oddelek 10.000 mož iz Rovanijsa. Vse Fince v področju Petsame cenijo na 20.000 napram 50.000 Rusom, ki so pa zelo slabo oboroženi in še slabše preskrbljeni s prehrano.

Sovjeti so vrgli proti Finski pol milijona mož, tisoč tankov in pet sto letal. Od teh je bilo doslej ranjenih, ubitih ter zajetih 25.000 sovjetskih vojakov.

Dvojni napad na morju

Na morju so napadli Rusi Finsko z juga ter od severa. V Finskem zalivu na jugu so navalili predvsem na otoke v zalivu samem in na najbolj znamenita finska pristaniška mesta: Viborg (Viipuri), Helsinki (kjer bi se imela leta 1940 vršiti svetovna olimpijada), Hangö in Abo. Sovjetsko brodogoja je že napadalo tudi s postojank, katere jim je morala odstopiti v zadnjem času Estonija. Ruske vojne ladje niso dosegle nobenih uspehov, pač pa je Finska obalna artilerija hudo poškodovala eno rusko križarko ter potopila dva rušilca.

Drugi pomorski napad je bil izvršen od sovjetskih ladij na severu na Ribačji polotok (kateri je že bil itak dve tretjini ruski) in so ga Rusi sedaj povsem zasedli. (Na zemljevidu je označen ta polotok v francoščini: presquile des pechenrs.) Z ribačjega polotoka se hoče Rusija po morju približati finski luki Petsamo in tudi z morske strani podpirati sovjetski kopni pohod.

Sovjetsko letalstvo in strupeni plini

Sovjetsko letalstvo je doslej nastopalo na vseh finskih bojiščih, vendar se tudi ni izkazalo, ker so Finci sestrelili mnogo ruskih bombnikov, ki se morajo povrh boriti tudi s hudimi snežnimi viharji. Koj ob izbruhu sovražnosti so povzročili ruski bombniki precej škode v finski prestolnici Helsinki, kjer je bilo ob življenje precej

Iz raznih držav

V NAŠI DRŽAVI

Volilni zakon za poslanske volitve je v načrtu izdelal politični odbor ministrov ter ga predložil vladi, ki je o njem pretresala. Na kratko hočemo čitatelje obvestiti o glavnih načelih tega zakonskega načrta. Podrobnejša razlaga pride, ko načrt postane zakon. Načrt o volitvah narodnih poslancev določa, da se bodo volitve vršile s svobodnim, splošnim, enakim, neposrednim in tajnim glasovanjem. Volitve bodo po volilnih okrožjih. Načrt določa pooblastilo, da bo ministrski svet izdal posebno uredbo, s katero bo ustanovil volilna okrožja. Posamezna okrožja ne bodo mogla imeti manj kot 360.000 in ne več kot 440.000 prebivalcev. Beograd, Zagreb, Ljubljana sestavljajo posebna volilna okrožja. Poslanca izvoli vsakih 40.000 prebivalcev. Če bo višek prebivalstva večji od 25.000, se voli še en poslanec. Volilno pravico ima vsak jugoslovanski državljani, ki je izpolnil 21. leto starosti. Za to, da more kdo biti izvoljen za poslanca, se zahteva starost dovršenega 30. leta. Volitve se bodo vršile s kroglicami. Liste za volitve poslancev so dvojne: državne in okrožne. Državna lista se mora predložiti v potrditev najmanj 20 dni pred volitvami, sestaviti jo mora najmanj 10 nosilcev okrožnih list v raznih volilnih okrožjih. Na državni listi se mora označiti ime in volilno okrožje vsakega kandidata. Za vsakega kandidata, označenega na državni listi, je treba predložiti potrdilo pristojnega okrožnega sodišča, da je kandidat predložil sodišču v potrditev svojo kandidaturo. Okrožne liste se predlagajo okrožnemu sodišču najdalje 30 dni pred volitvijo. Kandidatne liste mora podpisati najmanj 100 ljudi, ki imajo svoje bivališče v volilnem okraju. Nosilec okrožne liste mora podpisati svoje ime in označiti, ali kandidira v enem ali več okrajih. Nosilec liste nima namestnika. Za občine, ki imajo več kakor 800 volilcev, se določijo več volišč. Rezultat volitev v volilnih okrožjih, v kate-

rih se volijo dva ali več poslancev, se določi tako: skupno število volilcev se deli s številom okrajnih kandidatov. Liste, ki niso dobile glasov, vsebovanih v količniku, se ne upoštevajo. Izvoljeni poslanci bodo dobili za čas zasedanja parlamenta dnevno 200 din.

*

V DRUGIH DRŽAVAH

Izigravanje Zveze narodov na nedopusten način. Kakor smo že zadnjič poročali, se je obrnila Finska na Zvezo narodov z upravičeno prošnjo za vsaj moralno pomoč, ker je bila napadena od sovjetske Rusije, ki je članica Zveze narodov in je v minulih letih prejšnji sovjetski zunanji minister Litvinov vedno in najbolj podpiral Zvezo narodov v vseh mednarodnih sporih. — Dalje je še treba omeniti, da je Rusija vzpostavila v mali finski vasi Terioki na jugu svojo komunistično vladno in sploh noče imeti nobenih stikov s pravo finsko vladno v Helsinkih. Na vlogo Finske na Zvezo narodov, ki se je sestala 11. decembra v Ženevi ravno radi napada na Finsko, je odgovoril sedanji ruski zunanji minister Molotov glavnemu tajniku Zveze narodov, da sovjetska Rusija ne bo poslala svojega zastopnika na bližnje zasedanje Zveze narodov, sklicano radi finske pritožbe. Po izjavi Molotova Rusija ni v vojnem s Finsko in tudi ne grozi finskiemu narodu z vojno. Sovjetska Rusija je v mirljubnem razmerju z demokratsko republiko ter je z njeno vladno (komunistično v Terioki) sklenila pogodbo o vzajemni pomoči, s katero so urejena vsa vprašanja glede katerih se je brez uspeha pogajala z bivšo (pravomočno v Helsinkih) finsko vladno. Vlada demokratske finske republike je dne 1. decembra predlagala sovjetski Rusiji, da ji ponudi vojaško pomoč za ukinjenje vojnega stanja, nastalega na Finskem zaradi stališča bivše finske vlade. — Iz navedene izjave je kot beli dan razvidno dejstvo, da doslej še nihče ni na-

civilistov. Med ruskimi letalci so, kakor smo že zadnjič poročali, tudi ženske.

Na nekaterih krajih uporabljajo sovjetske čete granate, katere so napolnjene s strupenim plinom. Gre za kloritrin, ki ga v mirnem času uporabljajo za uničevanje sten in drugega mrčesa v zaprtih prostorih in uničijo že majhne količine vsako življenje. Finski vojaki, katere je dosegel ta plin in so jim še rešili življenje, ne bodo nikdar popolnoma zdravi.

Finska spretna obramba

Sovjetska frontna poročila priznavajo, da se Finci krepko ter junaško upirajo rdeči vojski. Pri dosedanjih kretanjih so pokazali Finci, da so zelo spretni pri postavljanju zasedb in vseh mogočih zaprek. Razen spretno razvrščenih min in jam so Finci že parkrat izvalili ruske motorizirane oddelke v močvirja, kjer so obtičali.

Najboljša zaveznica Finske je zasnežena pokrajina. Finski vojaki so na smučeh in radi tega se zelo spretno ter naglo gibljejo in presenečajo Ruse. Povsem nevidni pa so finski lovski bataljoni, ker so oblečeni v bele kožuhe. Poleg tega so pa ti bataljoni sestavljeni tudi iz izbornih strelcev. Zna-

no je, da so doslej na olimpijskih igrah v tekmah vojaških patrolj na smučeh in v streljanju še vedno zmagali Finci pred vsemi narodi sveta.

V finskih vojaških krogih smatrajo položaj finske vojske za zadovoljiv, saj Rusi niso mogli doslej s svojimi pripravljenimi ofenzivnimi sunki na raznih mestih nikamor. Finski vojaški krogi se tudi čudijo, ker ruski oddelki — proti pričakovanju — nimajo uspehov na nezavarovanih mestih in pravijo, kaj bo šele tedaj, ko bodo prišli do finskih utrjenih postojank.

Finska odrezana od sveta

Rusija je odredila dne 8. decembra pomorsko zaporo Finske s svojim baltičkim brodom in letalstvom. Namen te zapore je, odrezati Finsko od vsake trgovine z zunanjim svetom ter podpreti svoj vojaški pohod nad Fince na kopnem. Predvsem pa bi naj zapora onemogočila vsako zvezo Finske s Švedsko ter Norveško. Sovjetske ladje bodo poskušale se prebiti skozi zaporo finskih min pri Aalandskih otokih, pripluti do skrajnega severa Baltičkega zaliva in presekati železniško zvezo Finske s Švedsko.

Celoletni naročniki, pozor!

Celoletnim naročnikom nudi letos »Slovenski gospodar« sledeče ugodnosti:

1. Požarno zavarovanje.

Vsak celoleten naročnik, ki plača v smislu pravilnika, ima zavarovano svojo hišo, v katero »Slov. gospodar« prihaja, v primeru požarne nesreče za 1000 din. Za to zavarovanje ne plačuje ničesar, samo naročnino mora plačati celoletno tako, da ima plačano do konca leta 1940.

2. Nagradno žrebanje — glavni dobitnik 5000 din,

nad 500 lepih dobitkov v kmetijskih in drugih potrebščinah in povrh še nagrada v gotovini — glavna 5000 din — prirejamo zaradi tega, da napravimo celoletnim naročnikom, starim in novim, malo novoletnega pričakovanja in veselja!

3. Dvojna priloga!

»Kmečko delo« se je pri naših naročnikih tako priljubilo, da ga bomo obdržali tudi v bodoče. Poleg tega bomo pa imeli še mesečno prilogo, ki nam bo v besedi in sliki razkazovala naše lepe domače kraje in ljudi.

Naročajte »Slov. gospodarja«, plačajte celoletno naročnino 32 din!

tako nedopusten in nesramen način izigravanja Zveze narodov kakor ruski sovjeti!

Veliki fašistični svet proglasil nepristranost Italije. Sredi minulega tedna je imel v Rimu pod predsedstvom Mussolinija veliki fašistični svet svojo prvo sejo v 18. letu fašistične dobe. Ob tej priliki je podal obširno poročilo o zunanji politiki Italije zunanji minister grof Ciano. Za odobrenim poročilom groba Ciana je govoril še Mussolini, nakar je veliki fašistični svet prvič v tej vojni proglasil nepristranost Italije in se postavil na stališče, da Italija nikakor ne bo trpela, ako bi hotel kdo na Balkanu ter v Podonavju rušiti ravnotežje ter red.

Dobave Romunije Nemčiji preko sovjetskega ozemlja. Zveza po železnici med Nemčijo in Romunijo preko od Rusov zasidene Poljske je bila čisto prekinjena od 17. septembra naprej. V minulem tednu so bila v Černovicah zaključena pogajanja, katera so uredila prometni sporazum med Nemčijo, Rusijo in Romunijo. Po černo-škem dogovoru so Rusi dovolili prepeljati čez bivše poljsko ozemlje dnevno pet vlakov po 65 vagonov raznega blaga iz Romunije. Skupno bo šlo iz Romunije v Nemčijo dnevno 3000 ton živeža in goriva, tista količina, ki bi jo Nemčija sicer dobivala po Donavi.

Mobilizacija švedske. Švedska kot sosed od Rusov napadene Finske je poklicala na vojaško službo v vojnem času 15 letnikov rezerve, kar znaša pri švedskem prebivalstvu petih milijonov 40.000 novih vojakov. Do tega vpoklica so imeli Švedi pripravljenih 110.000 vojakov in sedaj šteje njih oborožena sila 150.000 mož. Švedska ojačenja so bila odposlana na švedsko-finsko mejo. — Švedska vojska je dobila svojega novega vrhovnega poveljnika v osebi generala Thoernella, ki je bil doslej šef glavnega generalnega štaba narodne obrambe. Novi vrhovni poveljnik je star 62 let. Med svetovno vojno je bil dalje časa na avstrijskih bojiščih, po vojni pa se je izpopolnjeval v vojaški vedi v francoski in nemški armadi.